

Kvalitetsvurdering af Museum Salling 2023

Indholdsfortegnelse

Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering	2
Kvalitetsvurdering af Museum Salling i 2016.....	2
Fakta om Museum Salling.....	3
Kvalitetsvurderingens fokusområder	4
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse.....	4
Ressourcegrundlag.....	6
Forskning.....	8
Formidling	9
Samlingsvaretagelse.....	12
Museumslovens kapitel 8	14
Baggrund	17
1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Museum Salling.....	17
2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger	18

Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering

Det er Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering, at Museum Sallings opgavevaretagelse er tilfredsstillende.

Slots- og Kulturstyrelsen konstaterer, at museet har fulgt op på en række af de forhold, der blev påpeget ved kvalitetsvurderingen i 2016.

- Museet har et velfungerende samarbejde med Skive Kommune, som fortsat yder stor opbakning bl.a. i form af pæne og stabile driftstilskud, administrative ydelser samt anlægsbevillinger mv.
- Museets arbejde inden for kunst- og naturhistorie har et klart fagligt fokus, men det udestår fortsat at definere det faglige fokus inden for arkæologi og nyere tids kulturhistorie samt sikre sammenhæng i den faglige opgavevaretagelse inden for nyere tids kulturhistorie, herunder at overveje hvordan besøgsstederne understøtter museets faglige fokus og kernefortællinger.
- Museet har siden kvalitetsvurderingen i 2016 reorganiseret og konsolideret sin organisation. Med hjælp fra Skive Kommune arbejdes der fortsat aktivt på at sikre en sammenhængende organisation på tværs af museets geografisk spredte adresser.
- Museets største udfordring er at skabe økonomisk og faglig bæredygtighed inden for alle museets fire ansvarsområder. Varetagelsen af det arkæologiske ansvarsområde har været særligt udfordret pga. en lav bygherrebetalt arkæologisk aktivitet i 2021-2022, som har forårsaget økonomiske udfordringer. Varetagelsen af det kunsthistoriske ansvarsområde er også fagligt sårbar.
- Museet bør på baggrund af den reducerede bygherrebetalte arkæologiske aktivitet i 2021-2022 overveje et juridisk forpligtende samarbejde om opgavevaretagelsen med et eller flere museer med henblik på at fremme økonomisk bæredygtighed.
- Museet har en betydelig fagfællebedømt forskningsproduktion, men der er brug for at opprioritere forskningen inden for kunsthistorie og nyere tids kulturhistorie.
- Museets formidling er omfattende, differentieret og varieret, men der er stadig potentiale for at udvikle flere besøgssteder.
- Museet har siden seneste kvalitetsvurdering forbedret sin samlingsvaretagelse markant, særligt gennem etableringen af museets hovedmagasin i Rønbjerg, som sikrer optimale bevaringsforhold for de opbevarede genstande. Museet bør dog udarbejde en langsigtet, prioriteret bevaringsplan til brug for den præventive og udbedrende bevaringsindsats samt værdiredningsplaner på alle museets adresser, hvor der opbevares museumsgenstande.

Kvalitetsvurdering af Museum Salling i 2016

Slots- og Kulturstyrelsen gennemførte i 2016 en kvalitetsvurdering af Museum Salling (dengang under navnet Muse@um). Vurderingen var ikke helt tilfredsstillende. Styrelsen konstaterede bl.a. følgende i rapporten:

- Museumsfusionen er ikke fuldt implementeret og konsolideret, hvorved museet endnu ikke har høstet den værdi, som fusionen kunne medføre. Det har været en udfordring at implementere og realisere museets planer, strategier og visioner.
- Der er behov for, at museet især inden for nyere tid kommer til klarhed over områdets kulturhistoriske særtræk og med udgangspunkt i en justeret mission og vision reviderer sin strategi
- Museet har ingen medarbejdere på ph.d.-niveau
- Museet har en stor forskningsproduktion inden for geologi og arkæologi, men forskningen inden for nyere tids kulturhistorie og kunsthistorie er begrænset til en fagfællebedømt artikel inden for kunsthistorie. Museet blev anbefalet at udarbejde en forskningsstrategi og indgå i relevante forskningssamarbejder.
- Museet bedriver en omfattende og varieret formidlingsvirksomhed i og uden for museet med brug af differentierede formidlingsformer og har en bred vifte af undervisningstilbud, der er koordineret med læreplaner og trinmål. Museet deltager ikke i Den nationale brugerundersøgelse, og det blev (første gang i 2005) påpeget, at museet ikke har en udstilling, der giver et samlet, overordnet indblik i egnens kulturhistoriske udvikling og særpræg.
- Museet er i gang med at etablere egnede magasiner og er ajour med sin registrering og indberetning til de centrale registre. Det udestår at udarbejde værdiredningsplaner.
- Museet har et formaliseret samarbejde med Skive Kommune om varetagelsen af museumslovens kapitel 8. Museet blev anbefalet at stramme op i sin argumentation i forbindelse indsendelse af budgetter for arkæologiske udgravninger til Slots- og Kulturstyrelsen.

Kvalitetsvurderingsrapporten af Muse@um fra 2016 kan læses [her](#).

Fakta om Museum Salling

Museum Salling er et statsanerkendt museum med ansvar for natur- og kunsthistorie samt arkæologi og nyere tids kulturhistorie i Skive Kommune.

Museum Salling er en kommunal institution. Skive Kommune er museets offentlige hovedtilskudsyder.

Museet omfatter fire besøgssteder:

- Skive Museum.
- Spøttrup Borg.
- Glyngøre Kulturstation.
- Fur Museum.

Museum Salling organiserer de lokalhistoriske arkiver i Skive Kommune. Arkivalierne er dog ikke en del af museets samling, og er dermed ikke omfattet af museumslovens bestemmelser. Arkivernes opgavevaretagelse indgår derfor ikke i kvalitetsvurderingen.

Nøgletal for museet 2022:

- Museets samlede omsætning var på 23.947.879 kr.
- Museet rådede over 33,8 fastansatte årsværk, heraf 23 videnskabelige.
- Museet havde 73.732 brugere.

Kvalitetsvurderingens fokusområder

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

a. Arbejdsgrundlag

- Museets vedtægter er opdaterede ved revision i 2021, men formuleringen om udpegning til bestyrelsen kan med fordel præciseres, da den er vanskelig at forstå.
- Museet har ansvar for arkæologi og nyere tids kulturhistorie i Skive Kommune. Inden for kunsthistorie har museet ansvar for dansk kunst fra 1900-tallet til nutiden med tyngdepunkt i den ekspressive landskabsskildring og den nyrealistiske, figurative kunst. Museet kan opbygge retrospektive samlinger af kunstnere med særlig tilknytning til Skiveegnen. Inden for naturhistorie har museet ansvar for naturen, dens udvikling og nutidige miljø samt samspillet med mennesket med fokus på molerets geologi i den vestlige del af Limfjorden.
- Museets arbejde inden for det kunst- og naturhistoriske ansvarsområde har et klart fagligt fokus, men der er fortsat et behov for at definere Skive-egnens kulturhistoriske særtræk inden for såvel nyere tids kulturhistorie som arkæologi med henblik på at beskrive museets faglige fokus, så museet kan prioritere sine faglige opgaver og ressourcer. Manglen på fagligt fokus betyder desuden, at der ikke er en klar sammenhæng mellem museets faglige opgavevaretagelse inden for nyere tids kulturhistorie, og det er uklart hvorvidt enkelte af museets besøgssteder understøtter museets faglige fokus og kulturhistoriske kernefortællinger.
- Museet har udarbejdet et strategisk grundlag og mål for sin samlede virksomhed i strategi- og handlingsplan 2021-2025 for Museum Salling. Strategien opstiller mål for alle besøgssteder, den faglige opgavevaretagelse, arbejdet med frivillige og indtægtsdækkede virksomhed. Strategien er ambitiøs, men de forskellige mål er ikke prioriteret, og strategiens mål er kun delvist relateret til museets økonomiske og personalemæssige ressourcer gennem handleplaner. En lang række af strategiens mål er allerede indfriet, og museet oplyser, at det fortsat er forventningen at indfri strategiens mål til trods for en nylig gennemført personalereduktion.
- Det største udestående strategiske mål er at udvikle Spøttrup Borg til en markant formidlingsoplevelse. Der er udarbejdet en potentialeanalyse på projektet, og Skive Kommune har bevilliget 10 mio. kr. til at dække fondsmoms på projektet. Der arbejdes desuden på at udvikle Fur Museum som porten til natur-

og kulturoplevelser på Fur blandt andet med henblik på i samarbejde med Museum Mors at få molerslandskaberne udpeget til UNESCO verdensarv eller Geopark. Som led i dette har museet åbnet en ny, multifunktionel velkomsthale på Fur Museum.

- Museet driver en billedskole for børn og voksne på Skive Museum.

b. Organisation

- Museum Salling er geografisk spredt på seks adresser i form af fire besøgssteder, en arkæologisk afdeling og et hovedkontor. Dertil kommer tre arkiver med egne adresser. Det er ifølge museet selv en organisatorisk udfordring, at organisationen er spredt geografisk, og museet arbejder aktivt på at løse dette. Der er bl.a. afsat midler til at flytte den arkæologiske afdeling til hovedkontoret i Rønbjerg, og i vinterhalvåret, når nogle af afdelingerne lukkes ned, samles medarbejderne på færre adresser.
- Museet er omorganiseret i 2020 til en teambaseret organisation, som arbejder på tværs af geografiske og faglige skel, således at teamlederne og de forskellige teams arbejder tværfagligt og på tværs af besøgssteder.
- Museet samarbejder med 10 selvstændige foreninger, som i varierende grad fungerer som venne-, støtte- og museumsforeninger. Museets ledelse har i dialog med foreningernes bestyrelser udarbejdet et samarbejdsgrundlag for hver forening.

c. Ledelse

- Museets bestyrelse er ansvarlig for museets drift. Ifølge museets vedtægter skal bestyrelsen bestå af seks medlemmer. Tre er medlemmer af Skive Kommunes byråd, hvoraf minimum to er medlemmer af Skive Kommunes Kultur- og Fritidsudvalget. Disse tre bestyrelsesmedlemmer udpeger yderligere to medlemmer, som ikke repræsenterer Skive Kommune. Dertil kommer 1 medarbejderrepræsentant uden stemmeret. Bestyrelsen konstituerer sig selv med formand valgt blandt byrådsmedlemmerne og næstformand valgt blandt de eksternt udpegede.
- Museets bestyrelse og den daglige leder har en klar opgavefordeling, og bestyrelsen evaluerer årligt fremdriften i museets strategi, mål og planer. Bestyrelsen sikrer, at oplysninger, som er af interesse for museets interessenter, er offentligt tilgængelige på museets hjemmeside.
- Bestyrelsen evaluerer ikke årligt sit arbejde og samarbejde med den daglige leder, men museet oplyser, at bestyrelsen har besluttet at gøre det fremover.
- Museets nuværende bestyrelse består af to kvinder og fire mænd med en gennemsnitsalder på 60 år. To er udpeget på baggrund af professionelle kompetencer til at drive og udvikle et museum. Det er ikke nedskrevet, hvilke kompetencer bestyrelsen samlet set ønsker at besidde.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet arbejder ud fra en overordnet og ambitiøs strategi for museets samlede virksomhed i perioden 2021-2025, som bestyrelsen forventer realiseret inden strategiens udløb.

Det er tilfredsstillende:

- at museet med henblik på en implementering af fusionen har organiseret sig i en teambaseret organisation hvor der arbejdes tværfagligt og på tværs af besøgssteder, samt at museet aktivt arbejder på at løse udfordringer med organisationens geografiske opdeling på mange adresser.
- at museet har udarbejdet samarbejdsgrundlag med museets tilknyttede museumsforeninger.
- at museets bestyrelse årligt evaluerer fremdriften i museets strategi, mål og planer.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets bestyrelse ikke evaluerer sit arbejde og samarbejde med den daglige leder årligt og ikke har beskrevet hvilke kompetencer, bestyrelsen samlet set ønsker at besidde.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet fortsat ikke har defineret Skive-egnens kulturhistoriske kernefortællinger inden for nyere tids kulturhistorie og arkæologi med henblik på at arbejde fokuseret i den faglige opgavevaretagelse.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet definerer et fagligt fokus inden for såvel nyere tids kulturhistorie som arkæologi samt sikrer sammenhæng i den faglige opgavevaretagelse inden for nyere tids kulturhistorie med henblik på en prioritering af museets ressourcer.
- at museet indarbejder de faglige fokus i museets vedtægter, strategi- og planarbejde.
- at museets bestyrelse overvejer at anvende anbefalingerne fra Kulturministeriets anbefalinger til god ledelse af selvejende kulturinstitutioner og udarbejder en kompetenceprofil for museets bestyrelse.

Ressourcegrundlag

a. Økonomi

- Museets samlede indtægter i 2022 var på (afrundet) 23,9 mio. kr.

Indtægterne fordeler sig således:

- Tilskud fra staten: 3,7 mio. kr.
- Tilskud fra kommune: 13,2 mio. kr.
- Ikke-offentlige tilskud: 1,7 mio. kr.
- Egenindtjening: 5,2 mio. kr.

- Ud over det årlige driftstilskud på 13,2 mio. kr. yder Skive Kommune anlægsbevillinger og stiller en række gratis ydelser til rådighed for museet, herunder bygninger og udvendigt vedligehold, HR-bistand, juridisk bistand, hjælp til fundraising samt kompetenceudvikling af museets medarbejdere, fx lederkurser til alle teamledere.

- Skive Kommune har afsat en særskilt bevilling på 10 mio. kr. henover de kommende år til udvikling af Spøttrup Borg som besøgssted.
- I det kommunale tilskud indgår 200.000 kr. til drift af Byarkivet på Gammel Skivehus.
- I museets egenindtjening indgik i 2022 en indtægt på 878.412 kr. for bygherrefinansieret arkæologi.
- Museet oplyser, at museets økonomi er en væsentlig udfordring, da det er vanskeligt at sikre en bæredygtig økonomi. Dette skyldes bl.a. faldende arkæologisk aktivitet og dermed reducerede indtægter fra den arkæologiske virksomhed samt at efterspørgslen efter Konserveringsafdelingens ydelser ikke har levet op til den oprindelige forretningsplan. Med henblik på at sikre økonomiske bæredygtighed har museet i efteråret 2023 gennemført en personale reduktion, omplacering fra arkæologisk afdeling samt besluttet, at Konserveringsafdelingen lukkes i 2024. Museet har indledt drøftelser om samarbejde om varetagelse af det arkæologiske ansvarsområde med Viborg Museum.

b. Medarbejdere

- Museet rådede i 2022 over 33,8 fastansatte årsværk, heraf 23 videnskabelige årsværk – 3 med ph.d.-grad. 1,5 årsværk varetager opgaver vedr. museets arkiver.
- Museet oplyser, at det er en faglig udfordring for en mindre organisation at opnå et fagligt miljø og ressource mæssige muligheder for forskningsmæssige initiativer på alle fire faglige ansvarsområde. Museet er i øjeblikket særligt personalemæssigt udfordret inden for kunsthistorie, hvor museet indkøber kuratorer og samarbejder med andre museer om udstillinger og forskning. På det arkæologiske område sætter faldet i den arkæologiske aktivitet også museet under et personalemæssigt pres, men museet lever op til krav om faglige specialer inden for de arkæologiske hovedperioder og det samarbejder med de øvrige arkæologiske museer i Nordjylland om at dække specialerne.
- Anslået 13 årsværk blev i 2022 udført af frivillige.
- Museet sikrer kontinuerlig kompetenceudvikling af sit personale.

c. Bygninger

- Museet råder over bygninger på i alt seks adresser: Museets hovedkontor samt hovedmagasin i Rønbjerg, fire museale besøgssteder (Skive Museum, Spøttrup Borg, Glyngøre Kulturstation og Fur Museum) og en arkæologisk afdeling på Brårupgade i Skive. Skive Kommune ejer museets bygninger og er ansvarlig for det udførelse vedligehold. Museet betaler indvendigt vedligehold og forbrug. I 2022 udgjorde museets udgifter til bygningsdrift og -vedligehold 27,55 % af museets samlede udgifter. Denne andel var ekstraordinært høj i 2022 grundet de høje priser på el og varme.
- Museet oplyser, at det er en udfordring for museet, at Spøttrup Borg er en fredet bygning på et fredet fortidsminde, da bevaring af borgen og fortidsmindet sætter restriktioner på, hvordan formidlingen på og omkring borgen kan udvikles.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet modtager pæne og stabile driftstilskud samt betydelige gratis ydelser fra Skive Kommune, som også understøtter museets strategiske udviklingstiltag gennem bevillinger, bistand til fundraising osv.
- at museet har tilknyttet frivillige, som bidrager med en væsentlig ressource til museet. Dette vidner om en god lokal forankring.

Det er tilfredsstillende:

- at museet sikrer kontinuerlig kompetenceudvikling af sit personale.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet er økonomisk sårbart pga. en begrænset aktivitet i den bygherrebetalte arkæologi.
- at museet er personalemæssigt sårbart inden for kunsthistorie.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet arbejder for at sikre en bæredygtig økonomi, herunder undersøger mulighederne for et juridisk forpligtende samarbejde med andre museer om varetagelsen af det arkæologiske ansvarsområde.
- at museet sikrer faglig bæredygtighed inden for alle museets ansvarsområder, herunder tilstrækkeligt fagligt personale til den museumsfaglige opgavevaretagelse.

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Museets forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde.

- Museet har en nedskrevet handlingsplan for forskning, som gælder i den indeværende strategiperiode 2021-2025. Planen indeholder overordnede mål for niveau i museets forskningsproduktion og organisering. Planen relaterer sig i et vist omfang til museets organisation og ressourcer, da der er afsat forsknings-tid til medarbejderne inden for arkæologi og kunsthistorie. Museet oplyser, at der i praksis er afsat midler til forskning inden for alle fire fagområder. I handlingsplan for forskning redegøres der ikke for valget af handleplanens forskningstemaer, og det er også uklart, hvordan forskningen inden for nyere tids kulturhistorie relateres til den øvrige museumsfaglige opgavevaretagelse. Der redegøres heller ikke for, hvilke forskningsprojekter der tager afsæt i den bygherrebetalte arkæologiske virksomhed, jf. Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetskrav.
- Til brug for Slots- og Kulturstyrelsens vurdering af museets forskning har museet indsendt en oversigt over sine forskningspublikationer for perioden 2019-2022. I vurderingen af museets forskning medtages alene fagfællebedømte publikationer, som museet har bidraget til gennem personalemæssige eller økonomiske ressourcer. I perioden har museet produceret 22 fagfællebedømte forskningsarbejder publiceret ved nationale og internationale tidsskrifter. De fordeler sig således:

- Nyere tids kulturhistorie: 2
 - Arkæologi: 7
 - Kunsthistorie: 3
 - Naturhistorie: 10
 - Museet samarbejder med Aarhus Universitet, Aalborg Universitet og Limfjordsmuseernes samvirke om sin forskning.
-

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har en høj fagfællebedømt forskningsproduktion inden for naturhistorie.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en nedskrevet handlingsplan for forskning.
- at museet forsker inden for alle sine ansvarsområder.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet kun i begrænset omfang forsker inden for kunsthistorie og nyere kulturhistorie.
- at der ikke er klar sammenhæng mellem museets forskning inden for nyere tids kulturhistorie og den øvrige museumsfaglige opgavevaretagelse.
- at der i handlingsplanen for forskning ikke er gjort rede for, hvilke forskningsprojekter der tager afsæt i den bygherrebetalte arkæologiske virksomhed.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet opprioriterer sin forskningsproduktion inden for kunsthistorie og nyere kulturhistorie.
 - at museet opdaterer sin handlingsplan, så det står klart, hvordan de udvalgte forskningstemaer har sammenhæng til museets kommende faglige fokus (jf. anbefaling under afsnittet om arbejdsgrundlag) og museets øvrige faglige opgavevaretagelse. I handlingsplanen skal der desuden afsættes forskningstid til medarbejderne inden for alle museets ansvarsområder, og der skal gøres rede for hvilke forskningsprojekter, der tager afsæt i den bygherrebetalte arkæologiske virksomhed.
-

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin forskningsbaserede viden i spil i institutionen, i forhold til borgerne og det omgivende samfund.

a. Formidling

- Museet har udarbejdet en handleplan for museets formidling for strategiperioden 2021-2025.

- Handleplanen indeholder dele af målene i museets overordnede strategi, men ikke dem alle. F.eks. nævnes udvikling af formidling på Spøttrup Borg og andre fornyelser af udstillinger og besøgssteder ikke, ligesom kompetenceudvikling af formidlingspersonalet er udeladt. Handleplanen er kun i begrænset omfang relateret til museets organisation og ressourcer.
- Museet formidler gennem udstillinger på sine besøgssteder. På Fur er de naturhistoriske udstillinger af ældre dato, men de er velfungerende med brugerinddragende aktiviteter. Den nye velkomsthall indeholder desuden moderne funktionaliteter, så museet fx kan gennemføre digitale foredragsaftner og vise introduktionsfilm til udstillingen på storskærm. Afdelingen Lille Land indeholder en udstilling om landbrugs- og fiskerihistorie knyttet til Limfjorden. Udstillingen er opbygget i 1990'erne og tilføjet nyere formidlings-tiltag målrettet børnefamilier, men den er utidsvarende og vanskelig at placere i forhold til museets øvrige faglige arbejde. På Spøttrup Borg består udstillingerne primært af plancheudstillinger i velkomsthallen, men der arbejdes der på at opbygge udstillinger på borgen. Glyngøre Kulturstation er en traditionelt opbygget udstilling fra 2021 med en blanding af lokalhistoriske temaer. Den rummer desuden små særudstillinger målrettet Glyngøres lokalbefolkning. Skive Museum rummer tværfaglige, traditionelt opbyggede udstillinger herunder museets wunderkammer med genstande, værker og præparater fra alle museets faglige områder samt den semipermanente udstilling: Hvem er vi? En udstilling om Skives identitet, hvor brugerinddragelse har været det bærende princip i indsamlingen og opbygningen af udstillingen. På Skive Museum findes desuden tre udstillingssale med udvalgte værker fra museets kunstsamling fra midten af 1800-tallet og frem til i dag, en mindre arkæologisk udstilling og et børnemuseum udformet som en historisk by. Der gennemføres løbende særudstillinger på Skive Museum.
- Museet gennemførte ni særudstillinger, 251 arrangementer på museets besøgssteder og 346 arrangementer uden for museets besøgssteder i 2022. Museets formidling er omfattende, differentieret og varieret. Den spænder fra EM i ridderdyst på Spøttrup Borg, fossiljagt på Fur, stenalder event og tidsrejser til billedskole, workshop med kunstnere, rollespil, rundvisninger og foredrag mv.
- Museet råder over fem medarbejdere med kompetencegivende uddannelse inden for formidling eller undervisning.
- Museet evaluerer systematisk sine udstillinger, arrangementer, hjemmeside og formidling, og anvender dette i den videre udvikling.

b. Undervisning

- Museet har et formaliseret samarbejde med undervisningssektoren, og tilbyder undervisningsforløb på museets fire besøgssteder. På det naturhistoriske område indeholder undervisningsmaterialet læringsmål, med det gør det ikke på de øvrige fagområder. Museet oplyser, at læringsmål indgår i udarbejdelsen af undervisningsforløb.
- Museets undervisningsmateriale er ikke tilgængelig på skoletjenesten.dk.
- Ifølge museets handleplan for formidling er målsætningen, at skoletjenesten i 2025 har mere end et forløb på alle besøgssteder.

Antal hold som har deltaget i museets undervisningstilbud (2022):

○ Antal hold fra daginstitutioner:	97
○ Antal klasser fra grundskolen:	145
○ Antal klasser fra ungdomsuddannelser:	39
○ Antal klasser fra andre uddannelser:	44

c. Brugere

- I 2022 havde museet tilsammen 73.732 besøgende på sine fire besøgssteder. De besøgende fordeler sig således: 31.045 på Spøttrup Borg, 11.865 på Skive Museum, 5.913 på Glyngøre Kulturstation og 24.909 på Fur Museum. I 2015 var det samlede besøgstal 105.493. Faldet i besøgstallet skyldes ifølge museet bl.a. lukningen af Flyndersø Mølle som udstillingssted og ændrede opgørelsesmetoder for optælling af besøgende.
- I 2022 deltog 12.677 brugere i offentlige og annoncerede arrangementer andre steder end på museets besøgssteder.
- Museets hjemmeside havde 32.000 besøg i 2022. Museum Salling har profiler på Facebook, Instagram og LinkedIn samt særskilte Facebook- og Instagram-profiler for henholdsvis Skive Museum, Spøttrup Borg og Fur Museum.
- Museet deltog i Den nationale brugerundersøgelse i 2022 med indsamling på Skive Museum, Spøttrup Borg og Fur Museum. På Skive Museum var 97 % af respondenterne danskere. I forhold til landsgennemsnittet var der på Museum Salling flere over 50 år, færre mænd, flere med grundskole og erhvervsfaglig uddannelse, mens tilfredsheden og anbefalingsvilligheden lå væsentligt under gennemsnittet. På Spøttrup Borg var 90% danskere, og i forhold til landsgennemsnittet var der flere yngre brugere, flere mænd og flere med erhvervsfaglig uddannelse, tilfredsheden lå på gennemsnittet (8,9) og med høj anbefalingsvillighed. På Fur Museum var 90% danskere, i forhold til landsgennemsnittet var flere over 50 år, der var flere mænd og flere med erhvervsfaglig uddannelse. Tilfredsheden lå på gennemsnittet, mens anbefalingsvilligheden lå lidt højere end gennemsnittet.
- Museet anvender resultaterne af Den nationale brugerundersøgelse i udviklingen af sin formidling.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har en omfattende og varieret formidlingsvirksomhed med et højt aktivitetsniveau på og uden for museets besøgssteder.
- at museet har en høj underisningsaktivitet.

Det er tilfredsstillende:

- at museet systematisk evaluerer sine udstillinger, arrangementer, hjemmeside og formidling, og anvender dette i den videre udvikling.
- at museet har et koordineret samarbejde med undervisningssektoren
- at museet deltager i Den nationale brugerundersøgelse.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at der ikke er overensstemmelse mellem målene i museets overordnede strategi og handleplan for formidling, og at handleplanen kun i begrænset omfang er relateret til museets organisation og ressourcer.
- at museets undervisningstilbud inden for kunst- og kulturhistorie ikke indeholder læringsmål, og at museets undervisningstilbud ikke er tilgængelige på skoletjenesten.dk
- at dele af museets udstillinger er utidssvarende og i nogle tilfælde alene målrettet lokale målgrupper.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museets overordnede strategi og handleplan for formidling justeres med henblik på at skabe overensstemmelse mellem målene i planarbejdet, og at handleplanen relateres til museets organisation og ressourcer. Dette med henblik på at sikre implementering af museets mål.
- at museet sikrer tidsvarende udstillinger målrettet bredere, geografiske målgrupper med henblik på at styrke sin relevans og forøge sit besøgstal.
- at museets undervisningstilbud udvikles, så de indeholder læringsmål og tilgængeliggøres på skoletjenesten.dk.
- at museet med henblik på at sikre ressourcemæssigt og fagligt fokus overvejer, hvordan hvert enkelt besøgssted understøtter museets kommende faglige fokus (jf. anbefaling under afsnittet om arbejdsgrundlag).

Samlingsvaretagelse

a. Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være baseret på en aktiv, men restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning.

- Museets samling omfatter ca. 74.300 objektnumre. Tilvæksten i 2022 var på 3.866 numre, heraf 3.811 i relation til museets forskning. Det store optag vedrører i vid udstrækning genstande fra Fur, som ved flytning til hovedmagasinet blev registreret i SARA.
- Museet har, som en del af den overordnede strategi, formuleret indsamlingsstrategier for henholdsvis arkæologi, naturhistorie og for kunsthistorie (sidstnævnte i udkast), der afspejler en restriktiv, men aktiv og faglig reflekteret indsamlingspraksis inden for disse ansvarsområder. Museet har ikke en nedskrevet indsamlingsstrategi for nyere kulturhistorie.
- Der er udformet en indkomstseddelt med tilhørende indkomstkвитtering med de nødvendige oplysninger til giver. Museet koordinerer sin indsamling med andre museer.
- Museet arbejder på at udskille en grønlandsk samling, som ligger uden for museets ansvarsområde. Samlingen er blevet tilbudt Grønlands Nationalmuseum, som endnu ikke har besvaret henvendelsen.

b. Registrering & Indberetning

Museet er forpligtet til at registrere og indberette sin samling til det centrale kulturarvsregister: SARA. Registreringen skal ske efter fastlagte standarder, der muliggør udveksling af data nationalt og internationalt.

- Museet har registreret og indberettet hele sin kunst- og kulturhistoriske samling til SARA, og registreret sin naturhistoriske samling i SPECIFY
- Slots-og Kulturstyrelsen har i forbindelse med kvalitetsvurderingen vilkårligt udvalgt 10 objektnumre, som museet har indberettet i det statslige register SARA for at vurdere, om indberetningerne lever op til styrelsens anbefalinger om minimumsregistreringer.
- Museet har udarbejdet retningslinjer for sit registreringsarbejde inden for arkæologi, naturhistorie, nyere tids kulturhistorie og kunst (sidstnævnte i udkastform), herunder dokumentation for museets registreringspraksis og -historik.
- Museet angiver en museumsfaglig begrundelse for indsamlingen som en del af registreringen, dog ikke på det naturhistoriske område.
- Museet råder over personale med relevant registreringskompetence, der også indgår i relevant fagligt netværk om samlingsarbejdet.

c. Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som udbedrende indsats i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi. Bevaring omfatter museets magasinering, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne.

- Museet råder over fire magasinlokaliteter, heraf hovedmagasinet i Rønbjerg samt tre små magasiner på Fur.
- Museet har i 2022 indberettet, at 89 % af samlingen er i hhv. formidlingseget (84 %) og stabiliseret (5 %) tilstand, og at 11 % er i hhv. behandlingskrævende (10 %) og svært skadet (1 %) tilstand.
- Museet fører systematisk tilsyn med samlingen.
- Kunstkonserveringen i Silkeborg har til brug for Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurdering udarbejdet en konserveringsfaglig udtalelse om bevaringsforholdene på museets besøgssteder og magasiner. Det fremgår heraf, at bevaringsforholdene i hovedmagasinet i Rønbjerg fuldt ud lever op til standarderne på museumsområdet. Derimod er bevaringsforholdene på to af magasinerne på Fur (loftsrum på "Lille land" samt fjernmagasin) ikke egnede til opbevaring af museumsgenstande, og bør derfor nedlægges. Det tredje magasin på Fur, hvor fossiler opbevares, giver ikke anledning til særlige bemærkninger. I Skive Museums udstillingsrum er der udfordringer hvad angår for lave RF-værdier i vintermånederne. Dette gælder også i vid udstrækning i udstillingsrum på Fur Museum og på Glyngøre Kulturstation. Generelt kan der gøres mere for at mindske lysbelastningen i udstillingsrummene på alle udstillingsstederne, til trods for at der er gjort tiltag i forhold til dette på Skive Museum og Glyngøre Kulturstation.
- Museet har ikke en langsigtet, prioriteret bevaringsplan til brug for den præventive og udbedrende bevaringsindsats.

- Museet har for nylig udarbejdet værdiredningsplaner for udstillingerne på Skive Museum og Fur Museum. Der mangler værdiredningsplaner på resten af museets adresser, herunder hovedmagasinet i Rønbjerg, hvor hovedparten af museets genstande opbevares.
-

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har etableret et hovedmagasin, så hovedparten af de opmagasinerede genstande bevares under optimale forhold.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har registreret og indberettet sin kunst- og kulturhistoriske samling til SARA og registreret sin naturhistoriske samling i SPECIFY.
- at en høj andel af museets genstande er i en god bevaringstilstand formidlingseget tilstand (84 %), og at museet fører systematisk tilsyn med samlingen.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har udarbejdet mere klare strategier/handleplaner for sit samlede samlingsarbejde, herunder en langsigtet, prioriteret bevaringsplan for den præventive og udbedrende bevaringsindsats og værdiredningsplaner på alle de adresser, hvor der opbevares genstande.
- at museet endnu ikke har udskilt en grønlandsk samling, som ligger uden for museets ansvarsområde.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet opbevarer genstande i magasiner, som er uegnede til formålet.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet udarbejder mere klare strategier/handleplaner for sit samlede samlingsarbejde, herunder en langsigtet, prioriteret bevaringsplan til brug for den præventive og udbedrende bevaringsindsats.
 - at museet udarbejder værdiredningsplaner på alle de adresser, hvor der opbevares museumsgenstande.
 - at museet fortsætter indsatsen med at udskille den grønlandske samling.
 - at museet hurtigst muligt afvikler de to uegnede magasiner på Fur.
-

Museumslovens kapitel 8

De statsanerkendte kulturhistoriske museer skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne arbejde for, at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden. Museum Salling har opgaver i henhold til museumslovens kapitel 8 inden for såvel arkæologi som nyere tids kulturhistorie i Skive Kommune.

- Museet har et formaliseret samarbejde med planmyndighederne.
 - Museet har adgang til kommunens byggesagslister, der gennemgås med et fast interval. Museet leverer udtalelser til råstofplaner, skovrejsning, lokalplaner mm. samt laver udtalelser i forbindelse med udarbejdelsen af kommuneplaner.
 - I 2022 gennemførte museet 10 bygherrefinansierede arkæologiske forundersøgelser og 3 bygherrefinansierede arkæologiske undersøgelser. Dette er en nedgang i den bygherrebetalte arkæologiske aktivitet. Museet har på den baggrund varslet en fyring og omplacering af to arkæologer fra arkæologiske afdeling.
 - Grundet nedgangen i aktiviteten for den bygherrebetalte arkæolog, har Slots- og Kulturstyrelsen været bekymret for, om det arkæologiske ansvarsområde er for lille og dermed fagligt og økonomisk sårbart, men prognoserne for 2023 og 2024 tyder på en højere aktivitet.
 - Museum Salling og Viborg Museum har i 2022-2023 påbegyndt en dialog om et forpligtigende samarbejde om de arkæologiske ansvarsområder.
 - Museet har et beretningsefterslæb på 62 arkæologiske beretninger. Museet forventer, at beretningsefterslæbet vil være afviklet ved årsskiftet 2023/2024.
 - Museet har på baggrund af anbefaling i den seneste kvalitetsvurdering forbedret kvaliteten af det skriftlige materiale, der fremsendes til SLKS i forbindelse med sagsbehandling, og museet følger generelt SLKS's beretningsvejledning. Dog mangler lister samt afledte rapporter fra naturvidenskabelige analyser i museets uploadede beretninger.
 - Museet lever ikke op til gældende krav og standarder for registrering i Fund og Fortidsminder.
 - Museet formidler fund fra den bygherrebetalte arkæologi i udstillingen på Skive Museum.
 - Museet har en handlingsplan for Team Arkæologi 2023-2025, en strategi for den arkæologiske virksomhed 2021-2025 og handlingsplan for forskningen på Museum Salling strategi 2021-2025.
-

Det er tilfredsstillende:

- at museet har forbedret kvaliteten i det skriftlige materiale, som museet fremsender til SLKS. Det er fyldestgørende og gennembearbejdet.
- at museet har et formaliseret samarbejde med planmyndighederne.
- at der i museets udstillinger på Skive Museum vises fund fra bygherrefinansierede arkæologiske undersøgelser.
- at museet har en plan for afvikling af sit beretningsefterslæb.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at der mangler lister og afledte rapporter fra naturvidenskabelige analyser i museets uploadede beretninger i Fund og Fortidsminder.
- at museet i perioder er økonomisk og fagligt sårbart pga. begrænset aktivitet i den bygherrebetalte arkæologi.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke opfylder gældende regler og standarder for registrering i Fund og Fortidsminder.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet undersøger mulighederne for et juridisk forpligtende samarbejde med et eller flere af nabomuseerne på det arkæologiske område.
 - at museet reviderer Handlingsplan for Team Arkæologi 2023-2025, Strategien for den arkæologiske virksomhed 2021-2025 og Handlingsplan for forskningen på Museum Salling strategi 2021-2025 i forhold til personalereduktionen i den arkæologiske afdeling.
 - at museets superbruger i Fund og Fortidsminder kontakter Slots- og Kulturstyrelsens fortidsmindekontor, så gældende regler og standarder for registrering kan gennemgås og nye registreringsvaner implementeres.
 - at museet sørger for, at alle beretninger i Fund og Fortidsminder bliver offentlig tilgængelige.
-

Baggrund

1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Museum Salling

Kvalitetsvurderingsbesøget fandt sted d. 4.-5. oktober 2023.

Tilstede på dialogmøde d. 5. oktober 2023 var:

Fra museet:

- Bestyrelsesformand Morten Enggaard (formand for Kultur- og fritidsudvalget i Skive Kommune)
 - Bestyrelsesnæstformand Hanne Torp Brodersen
 - Bestyrelsesmedlem Jan D. Andersen (medlem af Kultur- og fritidsudvalget i Skive Kommune)
 - Bestyrelsesmedlem Peder Christensen (formand for Børne- og Familieudvalget i Skive Kommune)
 - Bestyrelsesmedlem Kurt Nielsen
 - Medarbejderrepræsentant i bestyrelsen Janne Søndergaard
-
- Museumschef Per Lunde Lauridsen
 - Teamleder, administrationen, Charlotte Bunch Thomassen
 - Museumsinspektør Kristian Buhl Thomsen
 - Teamleder, arkæologi, Mathias Christiansen Broch
 - Teamleder, formidling, Tine Klitgaard Danielsen

Fra Skive Kommune:

- Kultur- og fritidschef Kent Sørensen

Fra Slots- og Kulturstyrelsen:

- Chefkonsulent Berit Fruelund Kjærside
- Specialkonsulent Katrine Andreasen Johnsen
- Specialkonsulent Jesper Smed Jensen
- Specialkonsulent Lisbeth Gernager Langkjær
- Fuldmægtig Mads Drevs Dyhrfeld-Johnsen

I forbindelse med besøget blev museets udstillinger, magasiner, administrationslokaler mv. besigtiget.

2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger

Kvalitetsvurderinger er en del af Slots- og Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Slots- og Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste to årtier er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer bl.a. sig om:

Udredningen om bevaring af kulturarven (Kulturministeriet, 2003)

Udredning om museernes formidling (Kulturministeriet, 2006)

Forskningsstrategi for Kulturministeriets område (Kulturministeriet, 2009)

Internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed (Kulturministeriet, 2010)

Den nationale brugerundersøgelse (Kulturstyrelsen, 2009-)

God ledelse af selvejende kulturinstitutioner (Kulturministeriet, 2011)

Udredning om fremtidens museumslandskab (Kulturministeriet, 2011)

Danske museer i tal 2013-2017 (Kulturministeriet, 2019)

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Slots- og Kulturstyrelsens [hjemmeside](#).

Kvalitetsvurderingen indeholder Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger af og anbefalinger til museets drift og fortsatte udvikling. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskuds-ydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Slots- og Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, årsberetning, oversigt over forskningspublikationer samt museets indberetning til Slots- og Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". For det andet et kvalitetsvurderingsmøde på museet, hvor museets bestyrelse og hovedtilskudsyder, der ofte er museets hjemkommune, deltager.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Slots- og Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger og anbefalinger samles i en rapport, der sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Slots- og Kulturstyrelsens anbefalinger. Slots- og Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

Et år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Slots- og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre skriftligt for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.